

Wees een heiden!

Opdrachtblad 1

Ronde 1 – missionarissen

Het jaar is 679.

Wilfrid, bisschop van York, heeft in Engeland ruzie gekregen met de aartsbisschop en wordt verbannen uit Engeland. Hij wil het hier niet bij laten zitten en trekt met zijn reisgenoot Wilbert naar Rome om bij de paus te klagen. Op zee raken zij echter in een storm verzeild en moeten gedwongen landen aan de Friese kust. Hier worden zij meteen door Friese soldaten gevangengenomen en opgesloten.

De Friese koning Aldgisl heeft zich nog niet laten bekeren tot het christendom en vereert nog steeds de Germaanse goden. Aldgisl heeft geen kwaad in zin. Sterker nog, hij is nieuwsgierig naar het verhaal van de gestrande reizigers. Hij weet dat de gevangenen christenen zijn en zijn vrouw heeft hem overgehaald om naar hen te luisteren. Zij is van Frankische afkomst en de Franken hebben zich al een eeuw geleden tot het christendom bekeerd.

De koning geeft Wilfrid en Wilbert de kans om uit te leggen wat het christendom inhoudt en vraagt zich af waarom andere stammen zich laten bekeren. In hun cel overleggen Wilfrid en Wilbert wat ze de koning gaan vertellen.

Opdracht

Stel jullie zijn Wilfrid en Wilbert. Wat gaan jullie de koning vertellen? Om jullie audiëntie bij de koning voor te bereiden krijgen jullie 20 kaarten met argumenten.

1. Lees de 20 kaarten.
2. Kies 8 kaarten die jullie willen gebruiken om de koning te overtuigen dat het christendom de enige godsdienst is.
3. Bepaal welke 4 argumenten van de 8 jullie het belangrijkste vinden, deze geef je 2 punten. De andere 4 kaarten geven jullie 1 punt. Deze argumenten zullen jullie ook voorleggen aan Aldgisl, maar zij zijn minder belangrijk.
4. Vul invulblad 1 in.

Wees een heiden!

Opdrachtblad 2

Ronde 1 – Friese hoofdmannen

Het jaar is 679.

Aldgisl, koning der Friezen, en zijn raadgever Alderik genieten van een lekker avondmaal. Een soldaat stormt de raadzaal binnen en zegt dat hij twee mensen gevangen heeft genomen op het strand. Het zijn duidelijk geen Friezen, misschien wel Franken of Angelsaksen.

Al snel komen jullie erachter dat de gevangenen uit Northumbria in het land der Angelen en Saksen komen (tegenwoordig Engeland). Het zijn geen soldaten maar een soort druïdes, mensen die hun hele leven in dienst hebben gesteld van de christelijke god. Aldgisl kent de christelijke god al omdat zijn vrouw, een Frankische prinses, ook christen is. De koning heeft geen hoge pet op van die slappe christenen en houdt liever vast aan de oude vertrouwde Germaanse goden als Tonger, Wodan, Freya, Fosite en Loki. Tevens voeren de Friezen al jaren oorlog met de Franken, die zich wel hebben bekeerd tot het christendom.

De koning heeft zich door zijn vrouw laten overhalen om de twee mannen, Wilfrid en Wilbert genaamd, een kans te geven uit te leggen wat het Christendom inhoudt en waarom het de moeite waard is om christen te worden.

Opdracht

Stel jullie zijn Aldgisl en Alderik. Jullie gaan het gesprek met de christenen voorbereiden. In de envelop zitten 20 argumenten die de christenen kunnen gebruiken om jullie over te halen hun god te vereren. Hoe gaan jullie reageren op het verhaal van de gevangenen?

1. Lees de 20 kaarten.
2. Verdeel de kaarten over drie rijen (maximaal 7 kaarten per rij).
3. Rij 1 zijn argumenten waar je negatief op reageert, rij 2 zijn argumenten die jou als Friese koning weinig doen en in rij 3 leg je de argumenten waar je positief op reageert.
4. Vul invulblad 2 in.

Wees een heiden!

Opdrachtblad 3

Ronde 2 – missionarissen

Het jaar is 690.

Willibrord en Werenfried zijn leerlingen van Wilfrid van York, die ruim tien jaar eerder al een bezoek aan de Friezen heeft gebracht. Wilfrid is er helaas niet in geslaagd de Friezen te bekeren. Van de verhalen van Wilfrid over de Friezen hebben Willibrord en Werenfried veel geleerd. Zij willen een nieuwe poging ondernemen om dit oorlogszuchtig heidens volk te bekeren tot het christendom.

Voor hun plan zoeken zij steun bij de paus en de stam der Franken. De reeds bekeerde Frankische koning is bereid Willibrord en Werenfried te steunen. Tussen de Friezen en Franken bestaat een langdurige onderlinge strijd. Voorlopig is er weer vrede tussen beide volken, na een veldslag waarin de Friezen door de Franken werden verslagen. Om de bekering van de Friezen te doen slagen, krijgen de missionarissen soldaten, geld en voorraden van de Franken mee. Willibrord reist ook naar Rome waar hij de pauselijke zegen ontvangt voor zijn plan. Tevens ontvangt hij een aantal relieken/relikwieën.¹ Met de steun van de paus en de Franken reizen de missionarissen naar het rijk der Friezen.

Willibrord en Werenfried krijgen de kans op audiëntie (= officieel bezoek) te komen bij koning Radboud der Friezen. De avond vóór hun bezoek zitten de missionarissen bij kaarslicht aan tafel om hun gesprek met de koning voor te bereiden.

Opdracht

Stel jullie zijn Willibrord en Werenfried. Wat gaan jullie koning Radboud vertellen om hem te bekeren? Om jullie audiëntie bij de koning voor te bereiden krijgen jullie 20 kaarten met argumenten.

1. Lees de 20 kaarten.
2. Kies 8 kaarten die jullie willen gebruiken om de koning te overtuigen dat het christendom de enige godsdienst is.
3. Bepaal welke 4 argumenten van de 8 jullie het belangrijkste vinden, deze geef je 2 punten. De andere 4 kaarten geven jullie 1 punt. Deze argumenten zullen jullie ook voorleggen aan Radboud, maar zij zijn minder belangrijk.
4. Vul invulblad 3 in.

¹ De verering van heiligen was een belangrijk onderdeel van het godsdienstig leven in de middeleeuwen. Heiligen beschikten over krachten waarmee zij in de geschiedenis konden ingrijpen. Hun kracht school met name in hun relieken. Christelijke koningen trachtten relieken te verwerven en droegen ze in hun kroon en op het lichaam. In de reliekencollectie van de koning lag de veiligheid van het hele koninkrijk.

Wees een heiden!

Opdrachtblad 4

Ronde 2 – Friese hoofdmannen

Het jaar is 690.

Radboud, koning der Friezen, en zijn raadgever Poppo zijn in afwachting van twee missionarissen.

Nog niet zo lang geleden hebben de Friezen een nederlaag geleden tegen de Franken bij Dorestad. De Franken hebben een vrede afgedwongen. Radboud is om de vrede te bezegelen met een Frankische prinses getrouwd. Zij is een mooie, vriendelijke vrouw, en ondanks de nederlaag prijst Radboud zich gelukkig. Er ontstaat langzaam weer wat handel tussen de Friezen en de Franken.

Na hun overwinning hebben de Franken het rivierengebied ingenomen. Ook hebben zij enkele missionarissen naar hof van koning Radboud gestuurd. Willibrord is de leider van deze expeditie en vraagt om een audiëntie. Gezien de nederlaag kan koning Radboud niet weigeren. Tevens hoort hij steeds vaker verhalen over christenen en het succes van deze godsdienst. Radboud besluit om Willibrord en zijn metgezellen een kans te geven om het christendom uit te leggen en nodigt ze uit.

Opdracht

Stel jullie zijn Radboud en Poppo. Jullie gaan de audiëntie (=officieel bezoek) van de missionarissen voorbereiden. In de envelop liggen 20 argumenten die de christenen kunnen gebruiken om jullie over te halen hun god te vereren. Hoe gaan jullie reageren op het verhaal van de gevangenen?

1. Gebruik alle 20 kaarten uit de envelop.
2. Verdeel de kaarten over twee gelijke rijen (dus 10 kaarten per rij).
3. Rij 1 zijn argumenten waar je negatief op reageert, rij 2 zijn argumenten waar je positief op reageert.
4. Vul invulblad 4 in.

Wees een heiden!

Invulblad 1

Ronde 1 – missionarissen

Wij, Wilfrid en Wilbert, bij de genade Gods, leggen de volgende argumenten voor aan de Friese koning Aldgisl en zijn raadgever. Hopende dat de koning de schoonheid en de waarheid van het christendom gaat inzien en van zijn dwaling zal afstappen en het ware geloof zal omarmen:

Titel kaartje	Waarde (1-2)	Waarom dit argument?
1.	.....	....
2.	.....	....
3.	.....	....
4.	.....	....
5.	.....	....
6.	.....	....
7.	.....	....
8.	.....	....

Wees een heiden!

Invulblad 2

Ronde 1 – Friese hoofdmannen

Na overleg met mijn raadgever Alderik, heb ik, Aldgisl, koning der Friezen, besloten als volgt te reageren op de argumentatie, voorgelegd door de christelijke missionarissen Wilfrid en Wilbert. Afhankelijk van de argumenten in hun verhaal zal over hun geoordeeld worden door de goden¹.

Titel kaartje

Waarom deze reactie op deze kaarten?

Woedend²

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....
- 6. ....
- 7. ....

Neutraal³

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....
- 6. ....
- 7. ....

Gematigd positief⁴

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....
- 6. ....
- 7. ....

1 Dit oordeel wordt gebaseerd op de door de missionarissen gekozen argumenten. Met hun argumentatie kunnen zij punten verdienen. Zitten ze boven de 10 punten dan ben je als Fries hoofdman overtuigd en bekeer je je tot het christendom. Zitten ze tussen de 4 en de 10 punten, dan ben je niet overtuigd maar laat je ze wel gaan. Zitten ze onder de 4 punten, dan zijn de Friezen zodanig beledigd dat de missionarissen vermoord worden.

2 Deze argumenten beschouw je als een belediging voor je geloof. Elke keer als de missionarissen met zo'n argument komen, kost ze dit 2 punten.

3 Deze argumenten leveren geen punten op, maar kosten ook geen punten.

4 Elke keer als een missionaris een argument noemt, dat je in deze rij hebt staan, gelden de punten die zij voor hun argumenten gegeven hebben.

Wees een heiden!

Invulblad 3

Ronde 2 – missionarissen

Wij, Willibrord en Werenfried, bij de genade Gods, leggen de volgende argumenten voor aan de Friese koning Radboud en zijn raadgever. Hopende dat de koning de schoonheid en de waarheid van het christendom gaat inzien en met de hulp van het geloof in de Heilige Geest van zijn dwaling zal afstappen en het ware geloof zal omarmen:

Titel kaartje	Waarde (1-2)	Waarom dit argument?
1.	.....	....
2.	.....	....
3.	.....	....
4.	.....	....
5.	.....	....
6.	.....	....
7.	.....	....
8.	.....	....

Wees een heiden!

Invulblad 4

Ronde 2 – Friese hoofdmannen

Na overleg met mijn raadgever Poppo, heb ik, Radboud, koning der Friezen, besloten als volgt te reageren op de argumentatie, voorgelegd door de christelijke missionarissen Wilibrord en Werenfried. Afhankelijk van de argumenten in hun verhaal zal over hun geoordeeld worden door de goden¹.

Titel kaartje

Waarom deze reactie op deze kaarten?

Woedend²

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....
- 6. ....
- 7. ....

Gematigd positief³

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....
- 6. ....
- 7. ....

1 Dit oordeel wordt gebaseerd op de door de missionarissen gekozen argumenten. Met hun argumentatie kunnen zij punten verdienen. Zitten ze boven de 10 punten dan ben je als Fries hoofdman overtuigd en bekeer je je tot het christendom. Zitten ze tussen de 4 en de 10 punten, dan ben je niet overtuigd maar laat je ze wel gaan. Zitten ze onder de 5 punten, dan zijn de Friezen zodanig beledigd dat de missionarissen vermoord worden.

2 Deze argumenten beschouw je als een belediging voor je geloof. Elke keer als de missionarissen met zo'n argument komen, kost ze dit 2 punten.

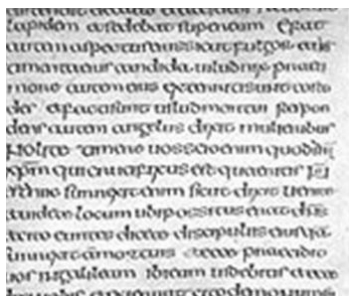
3 Elke keer als een missionaris een argument noemt, dat je in deze rij hebt staan, gelden de punten die zij voor hun argumenten gegeven hebben.

Wees een heiden!

De Bijbel

Het hele christelijke geloof is gebaseerd op de Bijbel. Hierin staat Gods werk beschreven van de Schepping tot het Einde der Tijden. Het bestaat uit twee getuigenissen: het Oude Testament gaat over geschiedenis, wetten en profetieën, het Nieuwe Testament over het leven van Jezus.

Verlicht manuscript

De Bijbel werd vaak vertaald en gekopieerd. Uit eerbied voor God werden deze vertalingen steeds mooier en duurder. De kopieën werden versierd met kleurenafbeeldingen, afgewerkt met bladgoud en kregen versierde letters.

Hemel

Het leven op aarde is slechts tijdelijk en een voorbereiding op het hiernamaals. Afhankelijk van of men goed of zondig heeft geleefd, kom je in de hemel. Je mag, als je vrij of vergeven van zonde sterft, tot in het einde der tijden in het paradijs.

Heilige Eik

De Friezen vereren vaak oude bomen en natuurlijke bronnen gewijd aan Germaanse goden. Vanuit christelijk oogpunt zijn dit afgoden, en deze praktijken mogen niet worden gedoogd. Deze heiligdommen moeten worden vernietigd.

Christenvrouw

De Friese koning is om politieke redenen met een Frankische prinses getrouwd. Deze prinses is al vanaf haar geboorte een christen. Zij kan helpen met het overtuigen van de Friezen dat het christendom het ware geloof is.

Uitverkoren Franken

De ware God belooft zijn volgelingen. De Franken zijn als eerste Germaanse stam overgegaan op het katholieke geloof, en zij hebben nu het grootste en machtigste rijk.

Germaanse stammen

Ooit geloofde iedereen in meerdere goden, maar als de Friezen nu om zich heen kijken, zien ze dat bijna alle Germaanse stammen bekeerd zijn tot het christendom.

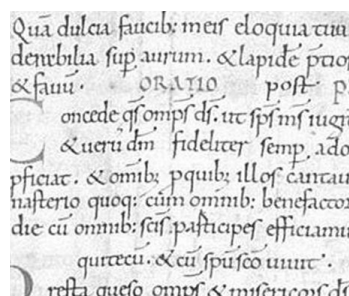
Schrift

Het christendom is een geloof waarin een boek centraal staat. De Friezen zijn, op enkele runentekens na, analfabeet en kunnen om deze reden de Bijbel niet lezen. Je kunt Friezen aanbieden te leren lezen en schrijven.

Brief van Paus

De paus heeft je een brief geschreven met daarin de mededeling dat je de taak hebt om alle Friezen te bekeren en binnen het ware geloof te krijgen.

Wees een heiden!

De Hel

Alle mensen die niet in God en zijn Schepping geloven, komen na de dood in de hel terecht. Alleen de gelovigen mogen in het paradijs delen in het eeuwige leven, tot het einde der tijden. Ongelovigen moeten deze eeuwigheid in verdoemenis in de hel leven, waaruit geen bevrijding mogelijk is.

Relikwieën

Van de paus krijg je een aantal relikwieën mee. Hiermee kun je uitleggen wat heiligen zijn. Zij staan dicht bij God en kunnen God overhalen om wonderen te verrichten. Door het vereren van hun overblijfselen is de kans op wonderen van God groter.

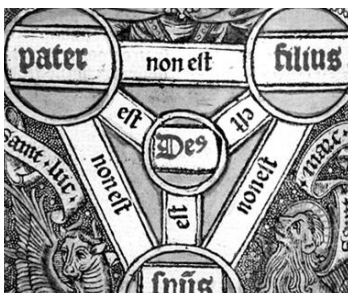
Gedwongen bekering

De Frankische koning wil dat iedereen in zijn rijk christen is. Het regeren van een land gaat makkelijker als iedereen dezelfde godsdienst aanhangt. De Franken zijn daarom overgegaan op gedwongen bekering van heidense volkeren. Christelijke volkeren behandelen ze met meer eerbied.

De Heilige Drie-eenheid

Hoewel het christendom één God erkent, bestaat deze God uit drie delen, namelijk: God de Vader, God de Zoon, en God de Heilige Geest. God bestaat dus uit drie onderdelen die te onderscheiden zijn, maar niet deelbaar zijn: er is dus maar één God! Het geloof dat de drie niet gelijk en wel deelbaar zijn, is ketters.

Offers

In het christendom is offeren overbodig. God heeft de mens het leven geschonken en verwacht alleen erkenning en dank terug. Als god oppermachtig is, dan heeft hij alles al wat hij wilt. Zoniet, dan maakt hij het wel. Het is niet nodig om offers te geven aan god of de de goden. Als ze offers nodig hebben, zijn ze toch niet oppermachtig.

Mis

In de verspreiding van het christendom wil je dagelijks hymnen zingen en een mis houden. In deze religieuze bijeenkomsten wordt de eucharistie gevierd, waarbij het Laatste Avondmaal centraal staat en God bedankt wordt voor alles wat hij heeft geschonken aan de mens.

In den beginne...

In het eerste Bijbelboek staat hoe God alles, incl. de hemel en de aarde, creëerde. Hij heeft de hemel en aarde en alles erop in zes dagen geschapen. Er was dus geen ijswereld en geen vuurwereld en de goden zijn niet uit een koe ontstaan, zoals de Friezen beweren.

Oorlog

Er breekt een oorlog uit tussen de Franken en de Friezen. Je bent gezonden op je missie met de steun van de Frankische koningen. Als de Friezen zich bekeren, houdt de oorlog misschien op.

Monotheïsme

Er bestaat maar één God en de Germaanse goden bestaan niet. De Germaanse goden zijn geen goden maar afgoden. Er is maar één Schepper.

Wees een heiden!

Het doopsel

Als intreding in het christendom moet je de zonden van je wassen. Dit is de doop, een symbolische handeling om zondevrij te worden en met een schone lei te beginnen. Men kan maar één keer gedoopt worden, dus het mag pas als de persoon echt gelooft in God en zijn Schepping.

De andere wang toekeren

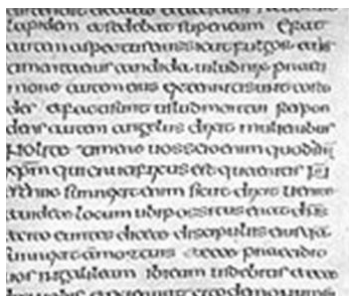
Het christendom is een vredelievende en vergevingsgezinde godsdienst. In het Oude Testament stond: 'Oog om oog, tand om tand', maar in het Nieuwe Testament is dit vervangen door: 'Als iemand u kwaad doet, neem geen wraak, maar keer hem de andere wang toe'.

Wees een heiden!

De Bijbel

Het hele christelijke geloof is gebaseerd op de Bijbel. Hierin staat Gods werk beschreven van de Schepping tot het Einde der Tijden. De Bijbel bestaat uit twee getuigenissen: het Oude Testament gaat over geschiedenis, wetten en profetieën, het Nieuwe Testament over het leven van Jezus.

Verlicht manuscript

De Bijbel werd vaak vertaald en gekopieerd. Uit eerbied voor de christelijke god werden deze vertalingen steeds mooier en duurder. De kopieën werden versierd met kleurenafbeeldingen, afgewerkt met bladgoud en versierde letters.

Hemel

De christenen geloven net als jouw volk een leven na de dood. Anders dan een walhalla voor krijgers en een ander hiernamaals voor de rest, maakt het christendom een onderscheid tussen mensen die goed of zondig hebben geleefd. Je mag volgens de christenen, als je zonder zonden sterft, tot in het einde der tijden in het paradijs.

Heilige Eik

In jullie geloof zijn jullie ervan overtuigd dat je via de natuur dichter bij de goden kunt komen. Om deze reden worden oude bomen en natuurlijke bronnen als heilig gezien. De christenen zijn het hier niet mee eens en noemen dit afgoderij. Zij vinden dat de heiligdommen vernietigd moeten worden.

Christenvrouw

Om politieke redenen ben je een huwelijk aangegaan met een Frankische prinses. Deze prinses is, net als alle andere Franken, al vanaf haar geboorte een christen. Zij dringt er bij jou op aan om de missionarissen toch te ontvangen. Ze wil al lang dat ook de Friezen het christendom omarmen.

Uitverkoren Franken

De missionaris vertelt dat de christelijke god zijn volgelingen belooft. De Franken zijn als eerste Germaanse stam overgegaan op het katholieke geloof en de missionaris benadrukt dat zij nu het grootste en machtigste rijk hebben.

Germaanse stammen

Een paar honderd jaar geleden geloofden alle Germaanse stammen nog in dezelfde goden. Nu zijn de Gothen, de Vandalen, de Franken allemaal tot het christendom bekeerd.

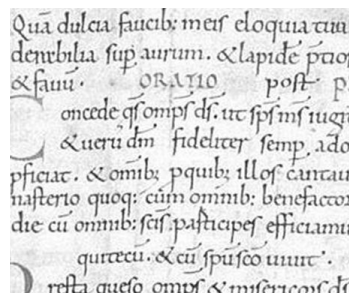
Schrift

Het christendom is een geloof waarin een boek centraal staat. Jouw volk heeft nooit de behoefte gehad om zich, op het gebruik van enkele runen na, het schrift meester te maken. De missionarissen bieden aan om jouw volk te leren lezen en schrijven. Dan kun je de Bijbel zelf lezen.

Brief van Paus

De missionaris laat je een brief zien die de hoogste leider van de christenen heeft geschreven. Hierin schrijft hij aan alle niet-christelijke volken om zich aan te sluiten bij het christelijk geloof.

Wees een heiden!

De Hel

Alle mensen die niet in God en zijn Schepping geloven, komen na de dood in de hel terecht. Alleen de gelovigen die een goed leven hebben geleid mogen in het paradijs delen in het eeuwige leven, tot het einde der tijden. Ongelovigen moeten deze eeuwigheid in verdoemenis in de hel doorbrengen.

Relikwieën

De missionaris heeft een aantal overblijfselen van belangrijke christenen bij zich. Dit kunnen botten en stukjes kleding zijn. De christenen geloven dat door te bidden bij deze overblijfselen en ze aan te raken, hun wensen eerder vervuld worden.

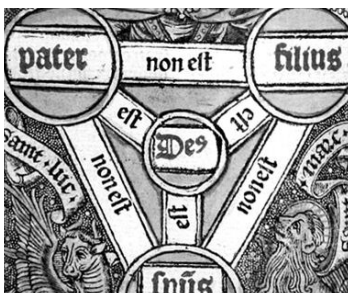
Gedwongen bekering

De Frankische koning wil dat iedereen in zijn rijk christen is. Het regeren van een land gaat makkelijker als iedereen dezelfde godsdienst aanhangt. De Franken zijn daarom overgegaan op gedwongen bekering van heidense volkeren. Christelijke volkeren behandelen ze met meer eerbied.

De Heilige Drie-eenheid

De missionaris vertelt dat hun ene god, de enige god is, maar niet zomaar één god. Hun god bestaat uit drie delen, namelijk: God de Vader, God de Zoon, en God de Heilige Geest. Deze drie zijn te onderscheiden, maar niet deelbaar. Als je ze als drie goden beschouwt, ben je een ketter.

Offers

In het christendom is volgens de missionaris offeren overbodig. Als de goden oppermachtig zijn, dan hebben ze alles al wat ze willen. Zoniet, dan maken ze het wel. Het is niet nodig om offers te geven aan god of de goden. Als ze offers nodig hebben, zijn ze toch niet oppermachtig.

Mis

De missionarissen zijn elke dag aan het zingen en houden bijeenkomsten waar ze over hun god vertellen en rituelen uitvoeren, die zij de 'mis' noemen. Zo stemmen ze hun god tevreden. Ze vragen ook Friezen om naar deze bijeenkomsten te komen.

In den beginne...

In het eerste Bijbelboek staat hoe God alles, incl. de hemel en de aarde, creëerde. Hij heeft de hemel en aarde en alles erop in zes dagen geschapen. Er was dus geen ijswereld en geen vuurwereld en de goden zijn niet uit een koe ontstaan, zoals jouw geloof je leert.

Oorlog

Er breekt een oorlog uit tussen de Franken en de Friezen. De missionarissen worden gesteund door de Franken waar je nu mee in oorlog bent. Ze dringen erop aan en adviseren om te bekeren zodat de oorlog met de Franken voorbij kan zijn.

Monotheïsme

De missionaris vertelt dat er maar één God is, en dat de Germaanse goden niet bestaan. Volgens de missionarissen zijn de Germaanse goden geen goden maar afgoden. Er is, zeggen ze, maar één schepper en dat is hun god.

Wees een heiden!

Het doopsel

De christenen kennen een ritueel dat ze de doop noemen. Om een goed christen te worden, moet je van je zonden verlost worden. Dit gebeurt met een rituele wassing, die symbool voor het achterlaten van alle zonden, dus ook het oude geloof. Men kan maar één keer gedoopt worden, dus het mag pas als de persoon echt gelooft in God en zijn Schepping.

De andere wang toekeren

De christelijk god zegt dat je je tegenstanders niet moet bestrijden, maar moet vergeven. Hoewel God eerst heel wraakvol was, zegt Hij nu dat als iemand je kwaad doet, je deze persoon de andere wang moet toekeren.

